

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра архітектурно-проектної справи

БАКАЛАВР

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ВСП «Інститут інноваційної
освіти Київського національного
університету будівництва і архітектури»

[Handwritten signature] / О.С. Даневич /
2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія мистецтва і дизайну»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр та напрям підготовки)

спеціальність 022 «Дизайн»
(шифр та назва спеціальності)

освітня програма «Дизайн»
(назва)

Київ – 2020 рік

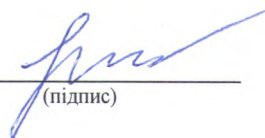
Робоча програма Історія мистецтва і дизайну
(назва навчальної дисципліни)

для студентів ВСП «ІНО КНУБА» спеціальності 022 «Дизайн», галузі знань 02 «Культура і мистецтво», освітньо-професійної програми «Дизайн»

Розробник:

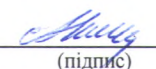
викладач кафедри архітектурно-проектної справи

Дуднік Ігор Миколайович, канд. мист.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектурно-проектної справи

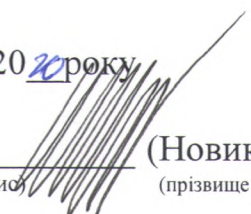
Протокол № 9 від «3» серпня 2020 року

Завідувач кафедри (Авдєєва Н.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною радою (НМР)
ВСП «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету
будівництва і архітектури»:

Протокол № 4 від «4» вересня 2020 року

Голова НМР

(підпис) (Новикова І.В.)
(прізвище та ініціали)

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2020-2022 рр.

Для набору 2020 року

шифр	Перший (бакалаврський) освітній рівень	Форма навчання: денна (ПЗСО)										Самостійна робота(год)	Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності 022 «Дизайн» , освітня програми «Дизайн»	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних											
				Назва дисципліни	Разом	у тому числі									
Л	Лр		Пз			КП	КР	РГР	Кон						
OK 5	Історія мистецтва і дизайну	3,0	90	22	16		6					68		I	Курс I
		3,0	90	18	14		4				1	72	ісп	II	
	Разом	6,0	180	40	30		10				1	140	ісп		

шифр	Перший (бакалаврський) освітній рівень	Форма навчання: денна										Самостійна робота(год)	Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
	Назва спеціальності 022 «Дизайн» , освітня програми «Дизайн»	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	аудиторних											
				Назва дисципліни	Разом	у тому числі									
Л	Лр		Пз			КП	КР	РГР	Кон						
OK5	Історія мистецтва і дизайну	1,0	30	10	10							20		I	Курс III
		3,0	90	30	20		10				1	60	ісп	II	
		Разом	4,0	120	40	30		10				1	80	ісп	

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6/4	Галузь знань: <u>02 Культура і мистецтво</u> (шифр і назва)	Основна	
	Напрямок підготовки: <u>«Історія мистецтва і дизайну»</u> (шифр і назва)		
Змістових модулів – 2	Спеціальність: <u>022 Дизайн</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		1-й	3-й
Загальна кількість годин – 180/120		Семестр	
		1,2-й	1,2-й
		Лекції	
		30 год.	30 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		140 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		1 Кон	
		Вид контролю:	
		іспит	іспит
	Освітній ступень: <u>Бакалавр</u>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Історія мистецтва і дизайну» полягає в тому, щоб дати знання майбутнім архітекторам в галузі мистецьких напрямків та стилів в їх історичному розвитку, пояснити відмінності між різними течіями та стилями дизайну та провести паралелі між стильовими особливостями образотворчого мистецтва ХХ ст., архітектури та дизайну.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична та практична підготовка студентів щодо:

- вивчення та використання ними науково-історичних знань стосовно особливостей розвитку мистецтва та відмінностей у його сприйнятті у різних хронологічних періодах;

- розвитку у студентів логічного мислення, конструктивного уявлення та інтуїції у вивченні історії дизайну;

- використання методу порівняльного аналізу у огляді паралельного поступу мистецтва, архітектури і дизайну;

- визначення в архітектурних формах структури (тектоніки) конструктивних рішень та узгодження її з дизайном та образотворчим мистецтвом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- Основні етапи в історії мистецтва та дизайну
- Особливості та історію виникнення основних мистецьких стилів
- Регіональні особливості архітектури та дизайну
- Імена провідних діячів мистецтва та дизайну, історію їх життя і творчості
- Технічні та конструктивні особливості різних епох

вміти:

- Розрізняти об'єкти дизайну за їх стильовими особливостями
- Гармонійно поєднувати різні елементи дизайну
- Орієнтуватися в хронології розвитку дизайну та архітектури
- Аналізувати конструктивні особливості об'єктів дизайну та архітектури

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мистецтво і ремесло

Тема 1. Мистецтво античності і середньовіччя

Періодизація давньогрецького мистецтва. Основні форми давньогрецької кераміки. Стилї давньогрецького вазопису. Давньогрецька архітектура. Колона і ордер. Три грецькі ордери. Ансамбль Афінського акрополю. Парфенон і

Ерехтейон. Структура давньогрецького храму, його елементи. Давньогрецька скульптура. Кори і куриси. Мосхофор. Дельфійський візник. Творчість Мірона. Дискобол. Афіна і Марсій. Міфологічні сюжети в скульптурі. Творчість Поліклетета. Доріфор. Проблема ідеальних пропорцій людського тіла. Творчість Скопаса. Менада. Рух та експресія в скульптурі. Питання грецьких оригіналів та їх римських копій. Арка як конструкція притаманна римській архітектурі. Колізей. Арки Тита і Костянтина. Римський скульптурний портрет. Мозаїки. Настінний живопис. Особливості романської архітектури. Фортеця. Її основні елементи, еволюція. Базилика. Паломницький собор. Романська скульптура. Мініатюра, орнамент. Ювелірне мистецтво. Світогляд людини середньовіччя. Конструкція готичного собору. Його відмінність від романського. Елементи готичного собору. Склепіння. Портал. Вітраж. Собор паризької Богоматері. Собор у Шартрі. Синтез скульптури і архітектури. Скульптури Уккехарда і Ути. Скульптури Церкви і Синагоги. Живопис періоду готики.

Тема 2. Італійський ренесанс

Визначення та ознаки епохи Ренесансу. Періодизація. Проторенесанс. Творчість Чімабуе, Джотто, Дуччо. Особливості італійської «готики». Зародження гуманістичного світогляду. Літературна діяльність Данте і Петрарки. Творчість Дуччо. Творчість Чімабуе. Джотто — найвизначніший представник доби проторенесансу. Розписи Капели дель Арена в Падуї. Гуманізація образів євангельських сюжетів. Живопис. Творчість Мазаччо, Фра Анджелико, Гоццолі, Ліппі, Вероккьо. Рисунок Ренесансу. Поява гравюри. Творчість Полайоло. Значення лінійної перспективи. Венеціанська школа. Творчість Белінні. Творчість Антонело де Мессіні. Творчість Андреа Мантенї. Архітектура. Творчість Брунелескі. Міфологічні сюжети у живописі Ренесансу. Творчість Ботічеллі — новий етап у мистецтві ренесансу. Леонардо-да-Вінчі — художник і вчений. Мадонна у скелях. Монна Ліза. Таємна вечеря. Мікеланджело — живописець і скульптор. Розписи Сикстинської капели. Давид. Живопис Рафаеля. Обручення Марії. Фрески станці делла Сеньятура. Сикстинська мадонна.

Тема 3. Епоха бароко

Реформація і контрреформація як причини появи бароко. Особливості стилю «бароко». Архітектура. Церква Іл Дезу. Творчість архітекторів Берніні та Барроміні. Ансамбль площі св. Петра в Римі. Скульптура. Творчість Берніні, Канови. Живопис. Творчість братів Караччі, Караваджо, Гварді, Поццо. Іспанія, як морська держава. Великі географічні відкриття. Королівська влада і католицизм. Іспанська готика. Ренесанс в Іспанії. Творчість Бартоломе Бормехо. Творчість Педро Берругете. Бароко в Іспанії. Творчість Дієго Веласкеса. Творчість Франсиско де Сурбарана. Відмінність рококо від бароко.

Причини розквіту стилю рококо у Франції. Живопис. Творчість Ф. Буше, Ж.-М. Натьє, Ж.-О. Фрагонара. Скульптура. Творчість Ж.-Б. Пігаля, Е.-М. Фальконе. Архітектура. Творчість Ж.-А. Габріеля.

Тема 4. Мистецтво класицизму і романтизму

Поняття «романтизму» та його місце поряд з класицизмом. Класицизм як напрям у європейській літературі й мистецтві 17 – початку 19 ст., сутність якого полягала в наслідуванні мистецтва та поезії Стародавньої Греції, Риму та в дотримуванні системи суворих правил відтворення дійсності. Один з основних архітектурних стилів 17 – початку 19 ст., який послідовно розвивав традиції архітектури античності й епохи Відродження. Романтизм як напрям у європейській літературі й мистецтві, який виник наприкінці 18 – на початку 19 ст., представники якого боролися проти канонів класицизму, висували на перший план інтереси особи та почуття і використовували у своїй творчості історичні та народно-поетичні теми. Еклектизм як механічне безпринципне поєднання різнорідних, несумісних, іноді протилежних поглядів, теорій, ідейних напрямів, художніх стилів і т. ін. В архітектурі та живописі – поєднання різнорідних стилевих елементів чи довільний вибір стилістичного оформлення для будівель або художніх виробів, які мають якісно інше значення та призначення (використання історичних стилів в архітектурі та художній промисловості 19 ст.).

Тема 5. Рух «Мистецтво і ремесло»

Вільям Морріс та Джон Рьоскін — теоретики руху «Мистецтво і ремесло». Захоплення романським і готичним періодами. Виготовлення меблів. Видавнича діяльність. Шрифти та орнаменти. Поширення руху за межами Великобританії. Вплив на рухи епохи Модерну.

Змістовий модуль 2. Мистецтво і дизайн

Тема 1. Стильові напрямки епохи «Модерн»

Стиль модерн і його регіональні відгалуження: ар-нуво, югендстиль, сецесіон. Футуристичні стильові напрямки: дадаїзм, сюрреалізм. Раціональна гілка: конструктивізм і функціоналізм. Оптичні експерименти (оп-арт). «Органічний» дизайн.

Тема 2. Конструктивізм та функціоналізм

Виникнення школи «Баухауз». Діяльність В. Гропіуса. Ідеї «нової типографії» Я. Чіхольда. Теорії кольору та композиції Й. Іттена. Красиве — те що функціональне. Конструктивізм в СРСР. Маніфест О. Гана. Розвиток техніки колажу і фотомонтажу. Творчість О. Родченка. Архітектура радянського конструктивізму. Будинок «Держпрому» в Харкові.

Тема 3. «Екологічний дизайн» Скандинавії і Нідерландів

Особливості дизайну меблів. Фірмовий стиль «Філіпс». Творчість А.Аалто,

Т.Сарпанева, Т.Віркала, А.Якобсена, В.Пантона та інших видатних скандинавських дизайнерів. Автодизайн «Volvo», «SAAB». Органічний дизайн. Екологічний дизайн.

Тема 4. Дадаїзм, сюрреалізм, постмодернізм

Заперечення верховенства розуму, логіки, та відмова від слідування усталеним естетичним нормам як основні постулати дадаїзму. Трістан Тцара, Гуго Баль, Рауль Гаусманн, Марсель Дюшан — основні представники дадаїзму. Сальвадор Далі — яскравий представник сюрреалізму. Постмодернізм як явище другої половини ХХ ст.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин(ПЗСО)						Кількість годин(денна)					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Мистецтво і ремесло												
Тема 1. Мистецтво античності і середньовіччя	24	4	2	-	-	18	6	2	-	-	-	4
Тема 2. Італійський ренесанс	16	4	-	-	-	12	6	2	-	-	-	4
Тема 3. Епоха бароко	16	4	-	-	-	12	6	2	-	-	-	4
Тема 4. Мистецтво класицизму і романтизму	20	2	2	-	-	16	6	2	-	-	-	4
Тема 5. Рух «Мистецтво і ремесло»	14	2	2	-	-	10	6	2	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1	90	16	6	-	-	68	30	10	-	-	-	20
Змістовий модуль 2. Мистецтво і дизайн												
Тема 1. Сильові напрямки епохи «Модерн»	23	4	2	-	-	17	30	6	4	-	-	20
Тема 2. Конструктивізм та функціоналізм	21	4	-	-	-	17	24	6	2	-	-	16
Тема 3. «Екологічний дизайн» Скандинавії і Нідерландів	25	4	2	-	-	19	18	4	2	-	-	12
Тема 4. Дадаїзм, сюрреалізм, постмодернізм	21	2	-	-	-	19	18	4	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	90	14	4	-	-	72	90	20	10	-	-	60
Усього годин за модулем 1	180	30	10	-	-	140	120	30	10	-	-	80

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		ПЗСО	д/ф
1	-	-	-
Разом		-	-

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		ПЗСО	д/ф
1	Мистецтво античності і середньовіччя	2	-
2	Мистецтво класицизму і романтизму	2	-
3	Рух «Мистецтво і ремесло»	2	-
4	Стильові напрямки епохи «Модерн»	2	4
5	Конструктивізм та функціоналізм	-	2
6	«Екологічний дизайн» Скандинавії і Нідерландів	2	2
7	Дадаїзм, сюрреалізм, постмодернізм	-	2
Разом		10	10

7. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		ПЗСО	д/ф
1	-	-	-
Разом		-	-

8. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		ПЗСО	д/ф
1	Опрацювання теоретичного матеріалу лекцій та практичних змістовного модуля №1.	68	20
2	Опрацювання теоретичного матеріалу лекцій та практичних змістовного модуля №2.	72	60
Разом		140	80

9. Індивідуальні завдання

№	Назва	Кількість годин	
		ПЗСО	д/ф

1	-	-	-
Разом		-	-

10. Методи навчання

Лекційний курс дисципліни складається із 9 тем теоретичного матеріалу. Для їх викладання передбачено 30 годин лекційних занять для денної форми навчання на базі ПЗСО, та 30 годин для денної форми на базі молодшого спеціаліста. За відвідування і конспектування однієї лекції студенту надається 2 бали..

Практичні заняття дисципліни призначаються для ознайомлення студентів на конкретних прикладах з історією мистецтва і дизайну, розмежування стильових періодів, засвоєння відомих імен та знакових творів.

На основі засвоєння матеріалу лекцій та напрацювань практичних занять студенти самостійно та під контролем викладача виконують індивідуальні завдання. За відвідування та активну роботу над своїми проектами на практичних заняттях студенту надається 4 бали.

Індивідуальні завдання (курсіві роботи).

Курсіві роботи з предмету не передбачені.

11. Методи контролю

Поточний контроль з навчальної роботи студента здійснюється:

- систематичним обліком з нарахування балів за відвідування студентом лекцій, практичних та індивідуальних занять та перевіркою аудиторного конспектування ним теоретичного матеріалу лекцій та наробок практичних занять, необхідних для виконання самостійної роботи;

- контроль роботи студентів на лекціях на протязі навчальних семестрів проводиться за допомогою експрес-контролю;

- систематичним обліком з нарахуванням балів за самостійне виконання студентом запланованих за графіком ескізних розробок та чистових креслень розрахунково-графічної роботи та курсових робіт.

Підсумкова контрольна робота проводяться в кінці курсу і включають:

- бали нараховані студенту при поточних контролях, проведених в межах виконання кожного модуля;

- бали, які отримав студент за виконання самостійних робіт;

Підсумковий контроль проводиться в кінці курсу і включає бали модульного контролю. У підсумковому контролі студенти можуть набрати різну кількість підсумкових балів, з урахуванням яких визначаються рейтингові рівні підготовки студентів з вивченої дисципліни.

12. Розподіл балів, які отримують студенти денна форма навчання (ПЗСО)

Поточне оцінювання			Підсумковий залік	Сума балів
Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота		
до 30	до 20	до 25	до 25	100

денна форма навчання

Поточне оцінювання			Підсумковий залік	Сума балів
Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота		
до 30	до 20	до 25	до 25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

- слайди, таблиці, інфографічні матеріали, відеофільми
- конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- наочні матеріали (ілюстрації, інноваційні робіт сучасних світових та вітчизняних майстрів);

- електронні презентації;
- матеріали дистанційного курсу с системі MOODLE, Google Classroom.

14. Рекомендована література

Базова

1. 100 дизайнерів Запада: справочник //ВНИИТЭ. – М., 1994.
2. Архитектура за 30 секунд. 50 важнейших принципов и стилей в архитектуре. /ред. Денисон Е. – М.: Рипол-классик, 2013. 160 с.
3. Бхаскаран Л. Дизайн и время. Стили и направления в современном искусстве и архитектуре. М.: Арт-родник, 2005. 256 с.
4. Воронов Н.В. Очерки истории отечественного дизайна. — 4.1. Этапы развития мирового дизайна. – М.: Моск.госуд.худ.-пром. университет им. С.Г.Строганова, 1997.
5. Герман М. Модернизм. Искусство первой половины XX века /Серия «Новая история искусств». – СПб.: АЗБУКА-Классика, 2003.
6. Глазычев В.Л. О дизайне: очерки по теории и практике дизайна на Западе. – М.: Искусство, 1970.
7. Де Моран А. История декоративно-прикладного искусства: от древнейших времен до наших дней: Пер. с франц. – М.: Искусство, 1982.
8. Михайлов С. История дизайна. Учебник для вузов. — М.: СД России, 2003.
9. Ратцка Х., Розенталь Р. История прикладного искусства нового времени: Пер. с англ. – М.: Искусство, 1971.
10. Сарабьянов Д. Стиль модерн. – М.: Искусство, 1980.

Допоміжна

1. Антонов Р.О., Щелкунов Д.П. Предыстория футуродизайна // Техническая эстетика. – 1990. - №1.
2. Аронов В.Р. Художественный авангард 20-х годов и современность // Техническая эстетика. – 1990. - №7.
3. Аронов В.Р. Японский дизайн: традиции и современность // Техническая эстетика. – 1984. - №12.
4. Аронов В.Р. Русский дизайн //Мир дизайна, 1999. — №1.
5. Гропиус В. Границы архитектуры. – М.: Искусство, 1971.
6. Иконников А. Функционализм в дизайне и архитектуре // Функция вещи как предмет исследования в дизайне – М.: ВНИИТЭ . – Вып. 39. – 1982.
7. Нельсон Дж. Проблемы дизайна. Пер. с англ. – М.: Искусство, 1971.
8. Моррис У. Искусство и жизнь. Пер. с англ. – М.: Искусство, 1973.
9. Сидоренко В.Ф. Уроки функционализма // Функция как предмет исследования в дизайне. – М.: Труды ВНИИТЭ. Сер. Техн. эстетика. Вып. №39, 1982.

10. Тасалов В.И. Очерк эстетических идей архитектуры капиталистического общества. – М.: Наука, 1979.
11. Хан-Магомедов С.О. У истоков советского дизайна // Техническая эстетика. – 1980. - №2,4.
12. Хан-Магомедов С.О. Юго-леф и конструктивизм. – М.: Ладья, 2000. – 228 с.
13. Хан-Магомедов С.О. Пионеры советского дизайна. – М.: Галарт, 1995.
14. Шатин Ю.В. Экодизайн. Бионический подход // Техническая эстетика. – 1991. - №11.
15. Щелкунов Д.Н. Дизайн: к проектированию будущего // Техническая эстетика. – 1989. - №11.
16. Экологический дизайн: поиски, результаты // Техническая эстетика. – 1988. - №5.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://library.knuba.edu.ua/>